

Bán Oszkár 1968 okt.

1968 okt.

SZABADSÁG

„MÁJUSI ZÁPOR UTÁN”

Írta: BÁN OSZKÁR

Májusban Magyarországon voltam a feleségemmel. A tömeges élmények között legszebb, legmaradandóbb emlékem két magyar lánnyal, dr. Puskás Juliannával és Petyke Erzsébettel való megismerkedésem, akikkel jósorsom hozott össze Budapesten.

Bán Oszkár

Puskás Juli a történelemtudományok doktora, a Magyar Tudományos Akadémia Történelemtudományi Intézetében több mint egy éve a magyarországi kivándorlasi mozgalmak történetét, hátterét, okait és adatait tanulmányozza, gyűjti, rendezi, osztályozza. Egy nagy szakavatottsággal megírt összefoglaló tudós könyv lesz dr. Puskás munkájának az eredménye, amely hézgapótló teljesítmény lesz ennek a rendkívül fontos, évszázadokra terjedő népmozgalmi kérdésnek magyar vonatkozású tárgyalásában. Doktor Puskás természetesen a magyar nyelven kívül beszél és olvas németül, franciául, angolul és a Kárpátok között élő népek nyelvén is. Csinos, intelligens, nagyműveltségű 39 éves asszony, aki beszélgetés közben Ady-verseket idéz és magyar festőkről, magyar művészekről beszél. Az ő rendben marokszedő lett volna, legjobb esetben pedig apáca.

Petyke Erzsébet 26 éves, tanítónő Szászfán, Borsod megyében. Fekete a haja, arcvonásai szépek, formás az alakja. Kékén szemében a fiatal-ság tisztasága, szépsége, ígéretes melege mosolyog-villog. Ő kovácsmester lánya. A szülei nem élnek. Kislány korától kezdve a nagyanyja nevelte, övele — a nagyanyjával — él, akit az öregkor megbénított. Ugy érzi, hogy az a legkevesebb, amit tehet, hogy gondját viseli a nagymamának, aki őt dédelgette, nevelte kis korában.

Két évvel ezelőtt a nyári szabadságát Amerikában töltötte, adatokat gyűjtött amerikai magyar költőkről tanítóképzői szaktanulmányának céljára. Ezzel a tanulmányával kapcsolatban ismerkedtünk meg levelezés folytán. Hazautazá-

som előtt megírtam neki, hogy mikor leszek Pesten és egy májusi vasárnap reggel hat órai fűrésztő vonat és autóbusz ut után megjelent a pesti szállóában, ahol feleségemmel meg voltam szállva. Amikor déli bucsuzáskor — Petyke Erzsikének vissza kellett mennie Szászfára, mert másnap ott kellett lennie a tanítói katedrán — meg akartam fizetni az utiköltséget. Nem fogadta el a felajánlott dollárokat és ez talán jellemzőnek mondható a hazai állapotokra abban a kis országban, ahol nagy a szegénység, de nincsenek koldusok.

Nem tudnám okát, magyarázatát adni a dolognak, de amikor erre a két magyar lányra, Puskás Julira és Petyke Erzsikére gondolok, egy Ady-vers szong a fülemben. „Májusi zápor után” a címe. A bőségesen gazdag, termékeny magyar mezőről dalol a költő ebben a versben. „Szinte sercent, hogy nőtt a fű,” dalolja Ady, „zengett a Fény, tüzelt a Nap, Szókkelt a lomb, virult a Föld, Táncolt a Föld, táncolt az Ég, S csókolott minden az Ég alatt . . .” és így fejezte be a versét:

Itt is, ott is asszony csapat
Kapál, hol majd élel terem.
(Óh, mégis-mégis élni jó.)
Erősek és fiatalok
S a lábuk térdig meztelen
S a lábuk térdig meztelen.

Ne gondoljon senki e vers olvasásánál csak érzéki indulatokra, nemi ösztönrre, mert — ámbár Ady minden ízében férfi volt — versében az illatos magyar föld termékenységet énekelte meg. Az asszony csapat meztelen térde is a televény föld termékenységet, az ígéretes jövőt jelképezte. Amint e sorok irójának szemében, képzeletében Puskás Juli és Petyke Erzsí, akik 15-20 évvel ezelőtt kapával a kezükben, vagy mint marokszedők izzadtak volna aratásnál, most tudományos kutatást végeznek vagy tanítanak — úgy munkálják, úgy dolgozzák, úgy építik a magyar jövőt.

Bán Özgür 1968 okt.

SZABADSÁG

VÉL

nit Viet-
unk, leg-
5bb jött,
Ennek a
alatt vé-
zetni, ha
k Észak-
okád alá
nul bom-
5l Észak-
usutat és

SA

hat vagy

nem reszkedtünk és izgultunk
volna, valahányszor valaki
Oroszországot vagy Kínát
említette."

* * *

Az amerikai történelem
arcképcsarnoka nyílt meg né-
hány nap előtt a washingtoni
Smithsonian Institutionban.
Nemzeti arckép tárlat a ne-
ve. A falakon láthatók az
Egyesült Államok összes elnö-
keinek portréi, azonkívül 160
festmény, fénykép és szobor,
amelyek a nemzet naggyáté-
telében szerepet játszott köz-
életi személyiségeket ábrázol-
nak. Az új múzeum a régi sza-
badalmi hivatal nemes görög-
stíli épületében van.

A 160 történelmi egyéniség
kiválasztásánál csak az ábrá-
zolatok jelentősége volt irány-

niszter ma
lett függ-
pe, aki Ha
megölte.

egyik ritka
hontas ind
képe, korab
vész alkotó

Prouty v
nus képvis
D.C. igaz
kongresszu
közvélemén
a főváros
ben, amely
többsége
bentlakót k

Férfi

1976-ban a Bpesti Magyar Kiadóval
kötött egy általa összeállított m. amer.
Költői anthológia kiadása céljából.
Prouty's visszautasítás lett belőle,
ami Bánt mégis elkedvetlenítette,
az am. m. költőkkel való további
foglalkozástól (V.O.)

